

miku? Czym różnią się od swoich rówieśniczek innych narodowości?

Zadaliśmy te pytania kilku zagranicznym studentkom.

A.W. (USA) – romanistyka:

Sądzę, że Polki bardzo się różnią od swoich rówieśniczek w USA. Są bardziej towarzyskie, bezpośrednie, mają lepszy gust, potrafią się ciekawiej ubrać. (...)

Wiele myślą i mówią o wielkiej miłości, chętnie zwierają się przyjaciółkom ze swych przeżyć. Często plotkują, co jest zapewne dużą wadą – tym niemniej potrafią być bardzo koleżeńskie, dają się lubić.

I.B. (Kanada) – historia sztuki:

Odnoszę wrażenie, że polskie studentki mają kompleks niższości wobec cudzoziemek. Zauważyłam też, że Polki są bardzo nerwowe i często histeryzują przed egzaminem. Każda twierdzi, że nic nie umie, a później zbiera same czwórki i piątki.

K.P. (Słowacja) – historia sztuki:

Polki są bardzo ceremonialne, mniej bezpośrednie w sposobie bycia niż Słowaczki.

E.P. (Grecja) – archeologia:

Polki są spokojniejsze niż Greczynki, mniej impulsywne. (...) Zauważyłam też, że w rodzinach moich polskich koleżanek panuje zupełnie inny system wychowania. Grecy są bardziej wymagający wobec swoich córek, stąd też, być może, jesteśmy lepiej przygotowane do praktycznego życia. Polskie dziewczęta są na ogół mniej gospodarne i zaradne w sprawach codziennych, a także bardziej rozrzutne niż Greczynki.

(B. Rudzka: *Wśród Polaków*; Część II, KUL, Lublin 1988, s. 33-34)

4. LEKCE

(Lekcja czwarta)

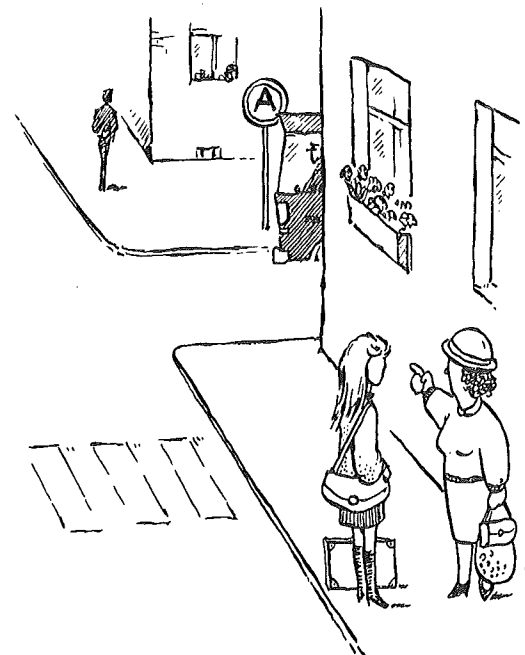
JAK TAM DOJŚĆ?

Ⓐ ÚVODNÍ TEXT TEKST WSTĘPNY

PRZEPRASZAM, GDZIE JEST...?

Ola Novakowa dostała stypendium na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Właśnie przyjechała do Krakowa i musi iść do sekretariatu filologii polskiej na ulicę Gołębia.

- Przepraszam panią, gdzie jest ulica Gołębia?
- Przykro mi, ale nie wiem. Nie jestem stąd.
- Przepraszam, a może pan wie, gdzie jest ulica Gołębia?
- Ulica Gołębia? Oczywiście, że wiem. Ale to jest dość daleko. Musi pani jechać autobusem 173. Tu za rogiem jest przystanek.
- A na którym przystanku mam wysiąść?
- Chwileczkę, zaraz policzę... Chyba na trzecim,

tak, na pewno na trzecim i tam proszę jeszcze raz zapytać o drogę.

- Dziękuję panu bardzo.
- Ależ nie ma za co.

Ola jedzie autobusem 173 i wysiada na trzecim przystanku. Jest już blisko centrum.

- Przepraszam, jak dojechać na ulicę Gołębia?
- Proszę iść cały czas prosto i skręcić w pierwszą ulicę w lewo.
- Czy to daleko?
- Ale skąd! Piechotą... 5, no może 7 minut.
- Dziękuję pani. Do widzenia.
- Do widzenia.

Rzeczywiście, kilka minut później Ola jest już w sekretariacie filologii polskiej na ulicy Gołębiej.

Słowniczek

dostać, -nę, -niesz
stypendium (n; v j. č.
nesklonné)

uniwersytet, -u (m)

właśnie

przyjechać, -jadę, -jedziesz

sekretariat, -u (m)

filologia, -ii (f)

ulica, -y (f)

gołąb, -łębia (m)

gołębi

ale

wiedzieć, wiem, wiesz

stąd

oczywiście

dość

daleko

dostat, získat
stipendium

univerzita

právě

přijet

sekretariát

filologie

ulice

holub

holubí

ale, avšak, leč

vědět, znát

odtud

samořejmě, ovšem, zajisté

dost

daleko

tu

za (předložka zde se 7. p.)

róg, rogu (m)

przystanek, -nku (m)

wysiąść, -siądę, -siądiesz

chwilczkę

zaraz

policzyć, -ę, -ysz

tak

zapytać, -am, -asz

droga, -i (f)

alež (zesílená částice)

wysiadać, -am, -asz

blisko

centrum (n; v j. č. neskloňné)

jak

dojechać, -jdę, -jedziesz

cały

czas, -u (m)

prosto

skręcić, -cę, -cisz

w lewo

w prawo

piechotą

no

minuta, -y (f)

rzeczywiście

kilka, -u

zde, tu

za

roh

zastávka, stanice

vystoupit

moment, okamžik

ihned

spočítat

ano

zeptat se, otázat se

cesta

ale (ve významu částice citoslovečné)

vystupovat

blízko

centrum, střed

jak

dojít

celý

čas, doba

rovně

odbočit, zahnout

vlevo

vpravo

pěšky

no, nu

minuta

skutečně, opravdu

několik

Związki frazeologiczne

Jak tam dojechać?

Przepraszam panią, ...

Przykro mi.

Przepraszam, a może pan wie, ...

Tam proszę jeszcze raz zapytać o drogę.

Ależ nie ma za co.

Przepraszam, jak dojechać na ulicę G.?

Proszę skręcić w pierwszą ulicę w lewo.

Jak se tam dostanu?

Promiňte, (prosím vás) ...

Je mi líto.

Promiňte, nevíte, ...

Tam se ještě jednou zeptejte na cestu.

Ale nemáte zač.

Promiňte, jak se dostanu do G. ulice?

Zahněte do první ulice nalevo.

Cvičení (Ćwiczenia)

1. Jak to można powiedzieć w Pani/Pana języku?

- Przykro mi.
- Proszę skrócić w pierwszą ulicę w lewo.
- Proszę jeszcze raz zapytać o drogę.
- Jak dojść na ulicę Gołębią?
- Proszę iść cały czas prosto.
- Ale skąd!

2. Tak czy nie? Proszę odpowiedzieć całym zdaniem.

- Ola wie, gdzie jest ulica Gołębia.
- Ola musi jechać tramwajem.
- Ola wysiada na drugim przystanku.
- Ola musi skrócić w drugą ulicę w lewo.
- Na ulicę Gołębią trzeba iść 20 minut piechotą.

B KONVERZACE KONWERSACJA

SZUKAMY COLLEGIUM MAIUS

Po południu Ola ma trochę wolnego czasu i chciałaby zobaczyć Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Collegium Maius, które jest na Jagiellońskiej.

I. Na ulicy

– Przepraszam, gdzie jest ulica Jagiellońska?

O, to dość daleko.

- Najlepiej ósemką, tu niedaleko po prawej stronie jest przystanek.
- A gdzie mam wysiąść?
- Przy filharmonii, na szóstym przystanku.
- Dziękuję, do widzenia.
- Do widzenia.

Słowniczek

południe, -nia (n)

1. poledne

trochę

2. jih

wolny

trochu, trochu

zobaczyć, -ę, -ysz

volný

uvidět, spatřit; zde: vidět,
prohlédnout si

który

který

najlepiej (3. stupeň k dobře)

nejlépe

ósemka

osmička (zde: tramvaj)

niedaleko

nedaleko, blízko

prawy

pravý

strona, -y (f)

strana

przy (předložka s 6. p.)

u

filharmonia, -ii (f)

filharmonie; zde: budova filharmonie

Związki frazeologiczne

Ola ma trochę wolnego czasu.

Ola má chvílku čas//má trochu času.

O, to dość daleko.

To je dost daleko.

po prawej stronie

napravo, na pravé straně

II. W tramwaju

– Przepraszam, czy może mi pani skasować bilet?

– Proszę.

Słowniczek

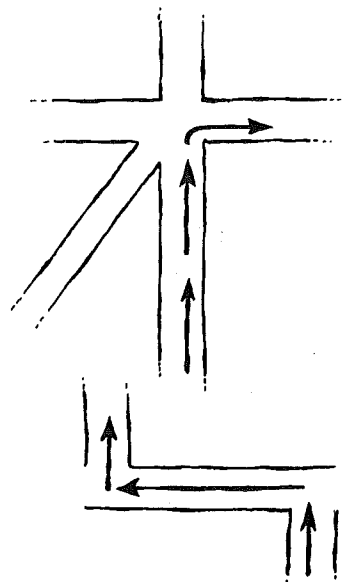
tramwaj, -u (m)	tramvaj
skasować, -suję, -sujesz	zde: označit si jízdenku
bilet, -u (m)	lístek

Związki frazeologiczne

skasować bilet	označit si jízdenku (v městských dopravních prostředcích)
Przepraszam, czy może mi pani (pan)...	Promiňte, můžete mi...

III. Znowu na ulicy

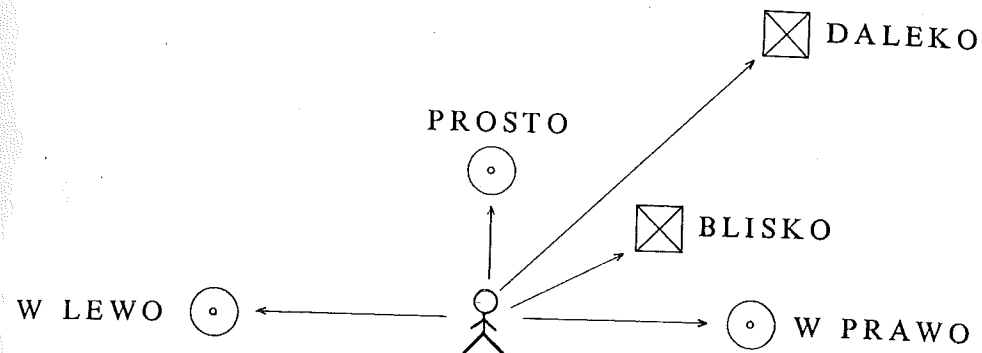
- Przepraszam pana, gdzie jest ulica Jagiellońska?
- Jagiellońska, Jagiellońska... Proszę iść prosto i skręcić w pierwszą ulicę w lewo, iść znowu prosto i skręcić w pierwszą ulicę w prawo.
- Chwileczkę, najpierw prosto, potem w lewo, a potem w prawo?
- Właśnie tak.
- Dziękuję panu.
- Drobiazg.

Słowniczek

znowu	znowu, opět
potem	potom
drobiazg, -u (m)	maličkost

IV. Gdzie jest...?

© SLOVNÍ ZÁSoba
SŁOWNICTWO

1. POJMENOVÁNÍ BAREV
(NAZVY KOLORŮV)

kolor:

niebieski
granatowy
czerwony
biały
żółty
czarny
zielony
różowy
pomarańczowy
szary
fioletowy
brazowy

barva:

světlemodrý
tmavěmodrý
červený; rudý
bílý
žlutý
černý
zelený
růžový
oranžový
šedý
fialový
bradý

2. ŘADOVÉ ČÍSLOVKY (LICZEBNIKI PORZĄDKOWE)

1. první	11. jedenáctý	30. třicetý
2. druhý	12. dvanáctý	40. čtyřicetý
3. třetí	13. třináctý	50. pěticetý
4. čtvrtý	14. čtrnáctý	60. šesticetý
5. pátý	15. patnáctý	70. sedmicetý
6. šestý	16. šestnáctý	80. osmicetý
7. sedmý	17. sedmáctý	90. devíticetý
8. osmý	18. osmáctý	100. setý
9. devítý	19. devítáctý	<i>1000: tisíci</i>
10. desátý	20. dvacátý	<i>10⁶: milion</i>
		<i>10⁹: miliard</i>

Řadové číslovky se skloňují jako přídavná jména.

D SITUAČNÍ CVIČENÍ ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Proszę odegrać scenki z cyklu „Szukamy Collegium Maius”.

2. Proszę uzupełnić poniższe dialogi.

a) – Przepraszam, jest

–

– Czy to daleko?

– piechotą.

– Dziękuję.

–

– Proszę jechać numer

– A na mam wysiąść?

–

– Dziękuję panu.

–

c) – Przepraszam, banku?

– Proszę iść i potem w ulicę
prawo.

– Przepraszam, w którą?

–

d) – Przepraszam, czy ten czerwony budynek to poczta?

– Nie, skąd.

– A gdzie tu jest poczta?

– Proszę iść cały prosto, a potem w
Poczta jest lewej

3. Ćwiczenia z planem Krakowa.

– student (S 1) pyta o drogę na Wawel, S 2 tłumaczy;

– S 1 jest na Rynku i nie wie jak dojść do placu Matejki;

– S 2 zapytany mówi, że nie wie, tłumaczy S 3;

– S 1 jest na ulicy Krupniczej i chce dojść na Rynek;

S 2 tłumaczy;

– S 1 jest na Placu Dominikańskim, pyta S 2 o drogę do

dworca. S 2 mówi, że to daleko, i że trzeba jechać tram-

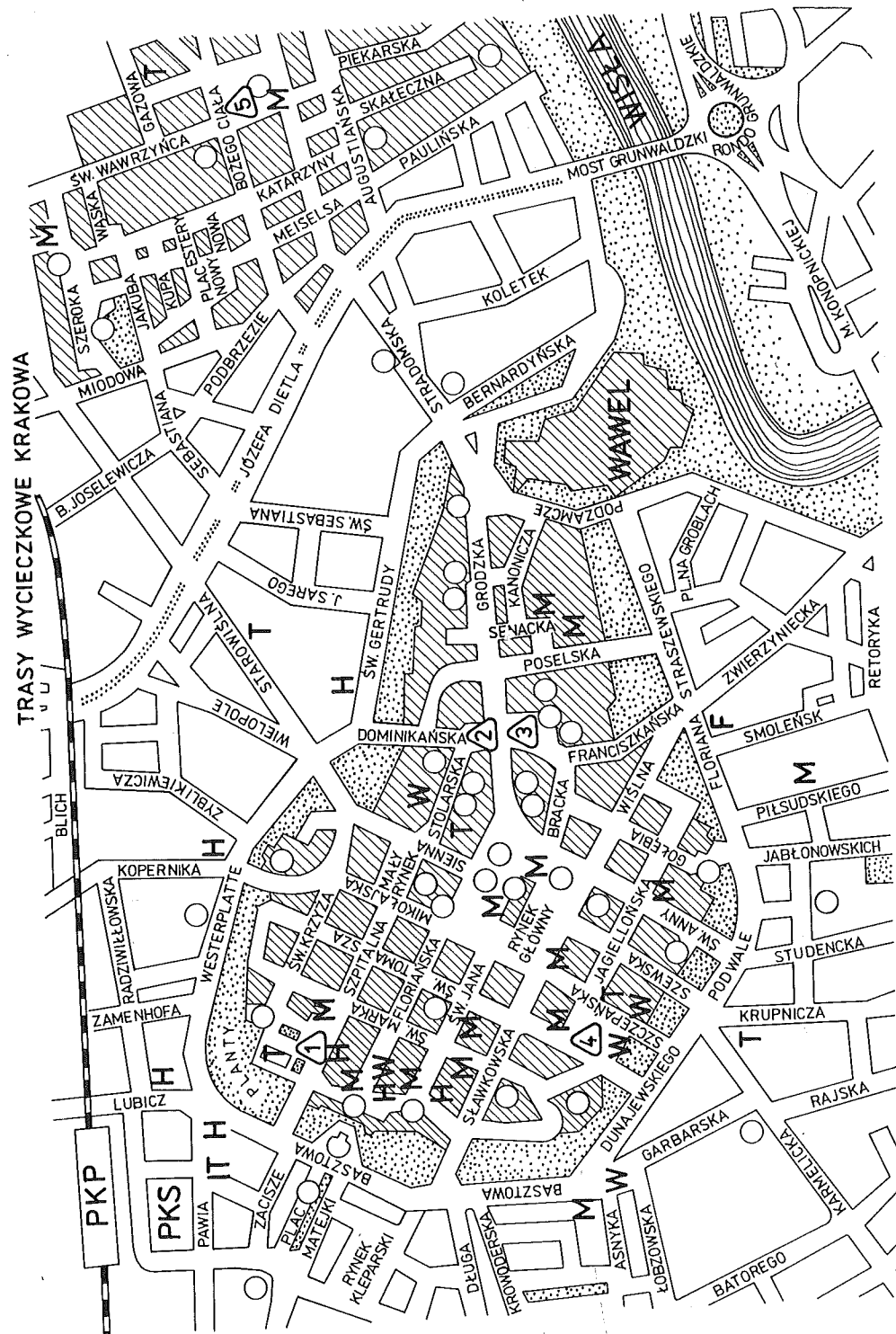
wajem nr 2. S 1 pyta kiedy wysiąść. S 2 odpowiada, że na

trzecim przystanku;

– S 1 chce znaleźć drogę na Rondo Grunwaldzkie, pyta S 2.

S 2 nie wie. S 3 tłumaczy, że to daleko, że trzeba jechać

albo tramwajem, albo autobusem.

- IT - Biuro Turystyczne T - Teatry W - Sale wystawowe PKP - Dworzec kolejowy
 M - Muzea H - Hotele F - Filharmonia PKS - Dworzec autobusowy
 - Stare Miasto i Kazimierz - Planty, parki i ogrody - PLAC DOMINIKAŃSKI - PLAC WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH - PLAC SZCZEPAŃSKI - PLAC WOLNICA

GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. JMÉNA (JMENA)

1.1. PODSTATNÁ JMÉNA (RZECZOWNIKI)

1.1.1. Samohláskové změny (Alternace samogłoskowe)

V polském jazyce dochází při skloňování podstatných jmen velmi často ke střídání samohlásek v kmeni daného slova.

Přehled nejčastějších změn:

alternace samogłoskowe

przykłady

e//O¹

dzień – (bez) dnia, lew – (bez) lwa
okno – (bez) okien, matka – (bez)
matek

O//e

las – (w) lesie, miasto – (w)
mieście

a//e

koło – (bez) kół, noga – (bez) nóg
wóz – (bez) wozu, sól – (bez) soli
czoło – (na) czele, anioł – (o) aniele

o//ó

ó//o

o//e

ą//ę

e//ą

mąż – (bez) męża, ząb – (bez) zęba
ręka – (bez) rąk, święto – (bez)

ó//o//e

święt
kościół – (bez) kościoła –
(w) kościele

△ Poznámka:

¹ Symbol O označuje nulové zastoupení hlásky.

1.1.2. Podstatná jména – 6. p. j. č.
(Rzeczowniki – miejscownik 1. p.)

Rodzaj	Deklinacja			
	rzeczow. twar-dotematowe		rzeczow. miękkotematowe	
	końcówka	przykłady	końcówka	przykłady
męski + nijaki	miękka // stward. spółgł. + -e	– o bracie, lektorze, psie, autobusie, – o mieście, lecie, oknie	-u	– o gościu, koniu, deszczu, pokoju, – o słońcu, mieszkanu
	k, g, ch + -u	– o Polaku, Czechu, brzegu; – o jabłku		
	-u !	– o panu, synu, domu		
żeński	miękka // stward. spółgł. + -e	– o kobiecie, siostrze, walizce, matce	-i/-y	– o babci, ziemi, ulicy, młodzieży, pani

1.2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 6. p. j. č.
(PRZYMIOTNIKI – MIEJSCOWNIK 1. p.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski + nijaki	-im/-ym	w wysokim hotelu o dobrym studencie na starym mieście
żeński	-ej	o pięknej kobiecie na długiej ulicy

1.3. PŘEDLOŽKY UŽÍVANÉ S 6. PÁDEM
(PRZYIMKI UŻYWANE W MIEJSCOWNIKU)

Předložky a příklady jejich obtížnějšího užití	Ekvivalenty v českém jazyce
w // we	v
na być na emeryturze	na, v být v důchodu
przy siedzieć przy stole	při, u, vedle sedět u stolu
o	o
po mówić po polsku po swojemu	po, pro hovořit polsky po svém

1.4. SKLOŃOVÁNÍ PODSTATNÝCH JMEN
ZAKONČENÝCH NA -um
(ODMIANA RZECZOWNIKÓW
ZAKOŃCZONYCH NA -um)

Podstatná jména zakončená na -um v 1. p. j. č. náleží ke jménům rodu středního a jsou v polštině v **jednotném čísle nesklonná**.

- * centrum – bez centrum, w centrum
stypendium – o stypendium, ze stypendium

V **množném čísle** mají tato podstatná jména v **2. p.** zakončení stejné jako některá podstatná jména rodu mužského **-ów**. Ostatní tvary jsou shodné s **tvary podstatných jmen rodu středního**.

- * centra – bez centrów, w centrach
stypendia – bez stypendiów, ze stypendiami

2. SLOVESA (CZASOWNIKI)

2.1. KONJUGAČNÍ TYP -am, -asz: PRZEPRASZAĆ (TYP KONIUGACYJNY -am, -asz)

Osoba	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1.	przeprasz -a -m	przeprasz -a -my
2.	przeprasz -a -sz	przeprasz -a -cie
3.	przeprasz -a	przeprasz -a -ją

Podle tohoto konjugačního typu se časují slovesa, která mají kmen přítomný zakončený na samohlásku -a:

* mieszkać, znać, nazywać się, spotkać.

2.2. KONJUGAČNÍ TYP -em, -esz: WIDZIEĆ (TYP KONIUGACYJNY -em, -esz)

Osoba	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1.	wi -e -m umi -e -m	wi -e -my umi -e -my
2.	wi -e -sz umi -e -sz	wi -e -cie umi -e -cie
3.	wi -e umi -e	wi -e -dz -ą ! umi -e -j -ą

Podle tohoto konjugačního typu se časují slovesa, která mají kmen přítomný zakončený na samohlásku -e:

* jeść: (ja) jem, (ty) jesz, ..., (oni) jedzą
rozumieć: (ja) rozumiem, (ty) rozumiesz, ... (oni) rozumieją

3. PŘÍSLOVCE – ZPŮSOBY NEJČASTĚJŠÍHO TVOŘENÍ (PRZYSŁÓWKI – NAJCZĘSTSZE SPOSOBY TWORZENIA)

Przymiotnik	Sposób tworzenia	przysłówek + ekwiwalent czeski
mały daleki	-o	mało daleko (málo) (daleko)
lewy prawy	na + -o	na lewo na prawo (nalewo) (napravo)
dobry piękny	-e	dobrze pięknie (dobře) (pěkně, hezky)
czeski polski miejski	po + -u	po czesku po polsku po miejsku (česky) (polsky) (městsky)
bliski daleki	z + -a	z bliska z daleka (zblízka) (zdaleka)

GRAMATICKÁ CVIČENÍ ĆWICZENIA GRAMATYCZNE

1. Proszę wstawić poprawne formy czasownika.

a) (ja – musieć) jechać do domu.

b) Czy oni (wiedzieć) gdzie jest Wawel?

- c) Czy może mi pani (skasować) bilet?
- d) (my – wysiadać) na piątym przystanku.
- e) Nie (ty – znać) Krakowa??!!
- f) ^{Dobrze} Gdzie on teraz (iść)?
- g) Gdzie (ty – mieszkać)?
- h) Oni (jeść) chleb z masłem.
- i) (ja – nazywać się) Piotrowska.
- j) Oni (nie umieć) po polsku.
- k) (ja – przepraszać)
- l) Czy (wy – znać) naszą nową lektorkę?

2. Proszę zamienić według wzoru.

Wzór: Jadę autobusem. Jestem w autobusie.

- a) Jadę tramwajem. Jestem w
- b) Jadę pociągiem
pośpiesznym. Jestem w
- c) Jadę taksówką. Jestem w
- d) Lecę samolotem. Jestem w
- e) Jadę do Warszawy. Jestem w
- f) Jadę do miasta. Jestem w

3. Z dialogów lekcji 2, 3, 4 proszę wypisać wszystkie rzeczowniki (bez nazw własnych) i utworzyć ich miejscownik i narzędnik 1. p.

4. Proszę uzupełnić tekst.

- a) Beata jest (studentka)
- b) Ona (mieszkać) w (Bratysława), ale teraz (być) w (Warszawa)

- c) Beata (chcieć) zobaczyć Zamek Królewski i Łazienki, ale ona nie (znać) drogi i nie (wiedzieć), czy jechać (autobus), czy (tramwaj), czy iść (piechota)
- d) Zamek Królewski nie (być) daleko.
- e) Trzeba iść ↑....., potem skręcić w ↗....., a potem jeszcze raz w ↗.....
- f) Łazienki (być) bardzo daleko i Beata (musieć) jechać (autobus pośpieszny) wysiąść na (piąty przystanek)

5. Proszę wstawić poprawne formy wyrazów w nawiasach.

- a) Jadę (niebieski tramwaj)
- b) Idę (szeroka ulica)
- c) Wsiadam na (4 przystanek)
- d) Jestem w (sekretariat) filologii polskiej.
- e) Po (lewa strona) jest dworzec.
- f) Wsiadam na (ulica Jagiellońska)

G **KONTROLNÍ CVIČENÍ**
ĆWICZENIA KONTROLNE

1. Proszę wytłumaczyć Pani/Pana koleżance/koledze, jak dojechać/dojechać do Pani/Pana mieszkania.

2. Proszę wytłumaczyć, gdzie jest:

- najbliższa poczta;
- najbliższy szpital;
- najbliższy park;
- najbliższy teatr;
- najbliższy dworzec kolejowy.

3. Proszę przetłumaczyć na język polski.

- a) Promiňte, nevíte, kde je Holubí ulice?
- b) Je mi líto, ale nejsem odtud.
- c) Je to daleko?
- d) Ale kdepak. Pěšky několik minut.
- e) Vystupte u filharmonie.
- f) Jděte pořád rovně.
- g) Zahněte do první ulice vpravo.
- h) Odpoledne mám chvílku čas.

4. Co one mówią?

H DOPLŃUJÍCÍ TEXT

TEKST UZUPEŁNIAJĄCY

UNIwersytet Jagielloński

Dnia 12 maja 1364 r. król Kazimierz Wielki założył w Krakowie pierwszy polski uniwersytet – drugi po Pradze w Europie Środkowej. Odnowiony w 1400 r. przez króla Władysława Jagiełłę, rozpoczął trwającą do dziś ożywioną działalność naukową i dydaktyczną. Autorytet uczelni i jej sława znane były w całej Europie. Zdobywało tu wiedzę wielu wybitnych ludzi polskiej nauki, kultury, polityki, tu m. in. studiował w latach 1491–1496 Mikołaj Kopernik.

Do dziś nie wiemy, gdzie znajdowała się najstarsza siedziba uniwersytecka – na Wawelu, czy w okolicach ratusza na Kazimierzem? W 1400 r. król Władysław Jagiełło z zapisu królowej Jadwigi zakupił za 600 grzywien na potrzeby królewskiej akademii plac i domy na rogu obecnych ulic Św. Anny i Jagiellońskiej.

Początkowo uniwersytet składał się z trzech wydziałów: prawa, medycyny i filozofii; wkrótce doszedł wydział czwarty – teologii. Dobra sława uczelni przyciągała studentów również i z zagranicy – w XV wieku prawie 50 proc. studentów to przybysz z obcych krajów. Uczelni zaczęło być ciasno w dotychczasowym gmachu, dlatego też XV wiek to okres przebudowy i rozbudowy akademii. Powstał gmach o arkadowym dziedzińcu, w którym sale wykładowe znajdowały się na parterze, a mieszkania profesorów – na piętrze.

W XVI wieku wykładów słuchało 9600 studentów; epoka renesansu sprzyjała rozwojowi nauki. W okresie kontrreformacji do Krakowa przybyli jezuita z zadaniem zorganizowania konkurencyjnej uczelni dla uniwersytetu. Mimo iż uniwersytet wyszedł z tej rywalizacji zwycięsko, to jednak poziom się obniżył i zaczął akademii grozić upadek.

Najcięższe lata w swej ponad 600-letniej historii prze-

6 listopada 1939 r. pod pozorem rozpoczęcia roku akademickiego, okupanci ściągnęli na konferencję w uniwersytecie większość pracowników naukowych, także z Akademii Górniczej. Przybyło ich 183. Najpierw ich brutalnie pobito, a potem wysłano do obozów koncentracyjnych, gdzie zginęło 30 wybitnych ^{inżynierów} uczonych. Uniwersytet został oficjalnie zamknięty, jednak mimo niesłychanego terroru działał w konspiracji nadal.

(J. Adamczewski, *Ilustrowany przewodnik po Krakowie*, s. 121–122)

5. LEKCE

(Lekcja piąta)

KŁOPOTY Z REZERWACJĄ

Ⓐ ÚVODNÍ TEXT

TEKST WSTĘPNY

W HOTELU

W hotelu „Cracovia” dzwoni telefon.

- Hotel „Cracovia”, słucham
- Dzień dobry pani, chciałabym zarezerwować pokój...
- W jakim terminie?
- Od szesnastego lipca do dwudziestego pierwszego lipca.
- Pokój jedno- czy dwuosobowy?
- Jednoosobowy, ale proszę koniecznie z telefonem.
- Pani nazwisko?
- Joanna Morska.
- Przyjęłam rezerwację.
- Dziękuję pani serdecznie.

Kilka dni później.

- Hotel „Cracovia”, słucham.
- Dzień dobry pani. Moje nazwisko Morska. Dzwonię w sprawie rezerwacji.
- Słucham panią.
- Proszę pani, chciałabym zmienić termin rezerwacji. Konferencja zaczyna się wcześniej, więc muszę być w Krakowie od trzynastego do dziewiętnastego lipca.

- Zaraz sprawdzę... trzynasty... trzynasty... Przykro mi, ale w tym terminie nie mamy już wolnych pokoi.
- Naprawdę?! To fatalnie...
- Może pani spróbuje zadzwonić do motelu „Wanda”. Być może oni dysponują jeszcze wolnymi pokojami w drugiej dekadzie lipca.
- Dziękuję pani bardzo za radę. Do widzenia.
- Do widzenia.

Pani Joanna dzwoni do motelu „Wanda”.

- Motel „Wanda”, słucham.
- Dzień dobry. Chciałabym zarezerwować pokój w terminie od 13 do 19.
- Od 13 do 19...??
- Tak.
- Mamy jeszcze jeden wolny pokój. Niestety jest to pokój bez telefonu. Czy to pani odpowiada?
- No cóż. Niech będzie.
- Pani nazwisko?
- Morska. Joanna Morska.
- Dziękuję. To wszystko. Oczekujemy pani trzynastego lipca.
- Dziękuję, do widzenia.

13.07.19.. w motelu „Wanda”.

- Dzień dobry.
- Dzień dobry, słucham panią.
- Moje nazwisko Morska. Joanna Morska. Mam tu zarezerwowany pokój.
- Chwileczkę, zaraz sprawdzę... Tak, pokój numer 327. Pawilon numer trzy, pokój na trzecim piętrze po prawej stronie. Tu jest klucz.

- Dziękuję.
- Życzymy miłego pobytu.

Słowniczek

kłopot, -u (m)	starost, nesnáž
rezervacja, -i (f)	rezervace (místa)
hotel, -u (m)	hotel
zarezerwować, -wuję, -wujesz	rezervovat
w (předložka zde v 6. p.)	v, ve
jaki	jaký, který
termin, -u (m)	termín (časový)
od (předložka s 2. p.)	od, ode
do (předložka s 2. p.)	do, k, na
jednoosobowy	jednolůžkový
dwuosobowy	dvoulůžkový
koniecznie	nutně, nezbytně
serdecznie	upřímně
dzień, dnia (m)	den
sprawa, -y (f)	věc, záležitost
zmienić, -ę, -isz	změnit
konferencja, -i (f)	konference, porada
zaczyna się (užívá se ve 3. os. j. a mn. č.)	začíná
wcześniej (2. stupeň od wcześniej)	dříve
więc	tudíž
sprawdzić, -dzę, -dzisz	ověřit, zkontrolovat
naprawdę	opravdu, skutečně
fatalnie	velmi špatně, hrozně
spróbować, -buję, -bujesz	zkusit
motel, -u (m)	motel
dysponować, -nuję, -nujesz	disponovat, mít
dekada, -y (f)	dekáda
rada, -y (f)	rada
niestety	bohužel
bez (předložka s 2. p.)	bez
odpowiadać, -am, -asz	vyhovovat, hodit se
cóż, czegoż	což
niech	nechť, ať
wszystek	všechen
oczekiwać, -kuję, -kujesz	očekávat (koho, co)
(kogo, czego) ?	
pawilon, -u (m)	pavilón
piętro, -a (n)	patro, poschodí
klucz, -a (m)	klíč
życzyć, -ę, -ysz (komu, czego)	přát (někomu, něco)
miły	milý, příjemný
pobyt, -u (m)	pobyt

Związki frazeologiczne

Pokój jedno- czy dwuosobowy?	(Přejete si) jedno- nebo dvoulůžkový pokoj?
Jednoosobowy, ale proszę koniecznie z telefonem.	Jednolůžkový, ale potřebuji nutně s telefonem.
Dzwonię w sprawie rezerwacji.	Telefonuji v záležitosti // ve věci rezervace. // Telefonuji kvůli rezervaci.
To fatalnie.	To je hrozné.
Może pani spróbuje zadzwonić do...	Zkuste // Mohla byste zkusit zatelefonovat do...
Być może oni dysponują...	Možná oni mají...
Czy to pani odpowiada?	Vyhovuje vám to?
No cóż. Niech będzie.	No což. // No co mám dělat. Tak tedy dobře // dobrá.
Dzień dobry, słucham panią.	Dobrý den, prosím // čím mohu sloužit // posloužit.
Życzymy miłego pobytu.	Přejeme vám příjemný pobyt.

Cvičení
(Ćwiczenia)

1. Tak czy nie? Proszę odpowiedzieć całym zdaniem.

- Pani Joanna chciałaby zarezerwować pokój z telefonem.
- Hotel „Cracovia” ma wolne pokoje w terminie od 13 do 19 lipca.
- Motel „Wanda” ma wolny pokój.
- Pokój w Motelu „Wanda” odpowiada pani Joannie.
- Pokój pani Joanny jest w pawilonie po lewej stronie.

2. Jak to można powiedzieć w Pani/Pana języku?

- Chciałabym zarezerwować jednoosobowy pokój w terminie od 13 do 19 lipca.
- Może pani spróbuje zadzwonić do motelu.

- Być może oni dysponują jeszcze wolnymi pokojami.
- No cóż. Niech będzie.
- Czy to pani odpowiada?
- Życzymy miłego pobytu.
- Dzwonię w sprawie rezerwacji.
- Konferencja zaczyna się wcześniej.

(B) KONVERZACE KONWERSACJA

W MOTELU „WANDA”

I. W recepcji.

- Recepcjonista – Słucham pana.
 Pan I – Przepraszam, czy są jeszcze na dzisiaj wolne pokoje?
 Recepcjonista – Przykro mi, ale nie.
 Pan II – Dzień dobry. Moje nazwisko Olek Popov. Mam tu zarezerwowany pokój.
 Recepcjonista – Chwileczkę... Pan Popov... Tak, pokój 257. Proszę tu jest klucz.
 Pan II – Dziękuję.
 Recepcjonista – Życzę panu miłego pobytu.

Słowniczek

recepcja, -i (f)
 recepcjonista, -y (m)
 dzisiaj

recepce
 recepční (muż)
 dnes, dneska

II. Następnego dnia.

- Popov – Dzień dobry. Czy jest dla mnie jakaś korespondencja?
 Recepcjonista – Nie proszę pana, nie ma.
 Popov – Dziękuję.

Słowniczek

następny	následný, následující
dla (předložka s 2. p.)	pro
mnie (2. p. od zájmena ja)	mě, mne
jakiś	nějaký
korespondencja, -i (f)	korespondence

Związki frazeologiczne

Czy jest dla mnie jakaś korespondencja?	Mám nějakou korespondenci // poštu?
Nie proszę pana, nie ma.	Ne, nemáte.

III. Wieczorem.

- Popov – Przepraszam, w którym pokoju mieszka pani Joanna Morska?
 Recepcjonista – Pani Morska mieszka w pokoju 327.
 Popov – A czy pani Morska jest w tej chwili?
 Recepcjonista – Zaraz sprawdzę... Niestety, nie ma jej.
 Popov – Dziękuję.

Słowniczek

chwila, -i (f)

chvíle, okamžik, moment

Związki frazeologiczne

A czy pani M. jest w tej chwili?	A je paní M. nyní zde?
Niestety, nie ma jej.	Bohužel není.

? INFORMACE
INFORMACJE

Formy trybu przypuszczającego (podmiňovacího způsobu) są uważane za bardziej grzeczne niż formy czasu teraźniejszego trybu oznajmującego (oznamovacího způsobu) i dlatego częściej niż:

Chcę zarezerwować pokój. (Chci rezervovat pokoj.)

mówimy po polsku:

Chciałbym // chciałabym zarezerwować pokój. (Chtěl // chtěla bych rezervovat pokoj.)

© SLOVNÍ ZÁSoba
SŁOWNICTWO1. KALENDÁŘ
(KALENDARZ)1.1. MĚSÍC
(MIESIĄC)

I styczeń	V maj	IX wrzesień
II luty	VI czerwiec	X październik
III marzec	VII lipiec	XI listopad
IV kwiecień	VIII sierpień	XII grudzień

1.2. TÝDEN
(TYDZIEN)

GRUDZIEŃ		
1	poniedziałek	Eligiusza, Mariana, Natalii
2	wtorek	Aurelii, Balbiny, Pauliny
3	środa	Franciszka, Ksawerego
4	czwartek	Barbary, Bernarda, Piotra
5	piątek	Kryspiny, Krystyny, Sabiny
6	sobota	Emiliana, Jaremy, Mikołaja
7	niedziela	Ambrożego, Marcina

1.3. KOLIKÁTÉHO JE DNES?
(KTÓRY JEST DZISIAJ DZIEŃ?)

02.12³

(jest)

↑
liczebnik porządkowy
r. męskiego w M. 1. p. +

drugi

↑
nazwa miesiąca
w D. 1. p.

grudnia

23.09

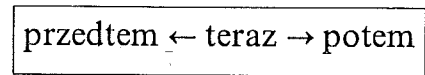
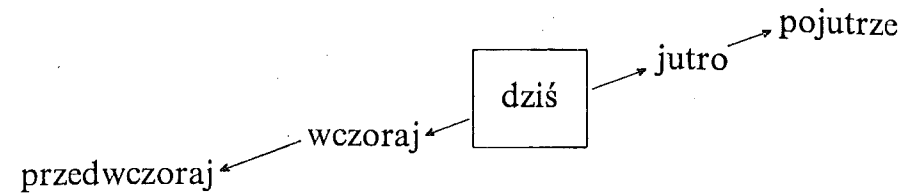
(jest)

↓
dwudziesty trzeci

↓
września

11.10

1.4. KDY?
(KIEDY?)

△ **Poznámky:**

- ¹ Za řadovými číslovkami se většinou v polštině tečka nepíše. Píše se pouze tam, kde by mohlo dojít k omylu – např. u data se tečka píše po číslici označující den. Po číslici označující měsíc se píše pouze tehdy, jestliže následuje číslice označující rok, např. 12.08, 12.08.1999 aj.
- ² V polských kalendářích jsou uváděna křestní jména vždy v 2. p. j. č., protože se jedná o „imieniny Krystyny, Piotra itd.” (jmeniny...).
- ³ U data, kde měsíc nebo den je označen pouze jednomístnou číslicí, připisuje se většinou před toto číslo 0, např.: 02.08.1920, 15.03.1962.

D SITUAČNÍ CVIČENÍ
ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Proszę odegrać krótkie scenki z cyklu „W hotelu”.
2. Proszę uzupełnić następujące dialogi.
 - a) – Dzień dobry, słucham pana.
 -

- Mamy pokoje jednoosobowe, ale niestety bez.....
 -
 - Pana nazwisko?
 -
 - Pokój numer 345 na piętrze, po.....
 -
 - Proszę bardzo. Życzę.....
- b) - Hotel „Cracovia”,
- Chciałabym.....
 -
 - Od 10. do 12. marca.
 - Niestety.....
 - To.....!!!
 - Proszę..... Może oni.....
 -
 - Nie ma za co.
- c) - Słucham pana.
- Dzień dobry. Mam tu.....
 - Józef Kaleta... Józef Kaleta. Tak. Pokój.....
 - Na którym piętrze?
 - Na..... po.....
 -
 - Życzę.....

3. X dzwoni do hotelu i chciałby zarezerwować pokój dwuosobowy z łazienką. Y pyta o termin i przyjmuje rezerwację.

4. X prosi recepcjonistkę o klucz do pokoju nr 250. Y podaje klucz

5. X pyta recepcjonistkę, w którym pokoju mieszka pan Z. Recepcjonistka mówi, że w 564, ale że teraz go nie ma.
6. Y prosi przez telefon o zarezerwowanie dwuosobowego pokoju w hotelu. Recepcjonistka mówi, że niestety nie ma już wolnych miejsc.
7. X przyjeżdża do hotelu i mówi recepcjonistce, że ma tu zarezerwowany pokój. Recepcjonistka pyta o nazwisko i potem tłumaczy X, gdzie jest jego pokój.

(E) GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. JMÉNA (IMIONA)

1.1. PODSTATNÁ JMÉNA – 7. p. mn. č. (RZECZOWNIKI – NARZĘDNIK 1. mn.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski	-ami	panami, psami, hotelami ! końmi, gośćmi
żeński		kobietami, łazienkami ! nićmi, kośćmi
nijaki	wyjątkowo -mi	miastami, polami, morzami, mieszkaniami ! łazienkami

1.2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 7. p. mn. č. (PRZYMIOTNIKI – NARZĘDNIK 1. mn.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski	-imi	z młodymi panami
żeński		z długimi ulicami
nijaki	-ymi	z dużymi polami

1.3. DĚLENÍ PODSTATNÝCH JMEN RODU MUŽSKÉHO NA OSOBNÍ A NEOSOBNÍ (PODZIAŁ RZECZOWNIKÓW RODZAJU MĘSKIEGO NA OSOBOWE I NIEOSOBOWE)

Stejně tak jako v češtině tak i v polštině jsou v **jednotném čísle** podstatná jména rodu mužského dělena na **životná** (4. p. = 2. p.) a **neživotná** (4. p. = 1. p.).

* widzę lektora – bez lektora	} rzeczowniki żywotne
widzę psa – bez psa	
widzę dom – nasz dom	} rzeczowniki nieżywotne
widzę hotel – nasz hotel	

V **množném čísle** jsou však podstatná jména rodu mužského v polštině dělena ještě dále na **osobní**, tj. pojmenování osob (pan, student) a **neosobní**, tj. pojmenování zvířat a věcí (pies, koń, dom).

Rozdíl v deklinaci osobních a neosobních jmen spočívá ve tvaru **4. p. mn. č.**, kdy tvar **osobních jmen je roven tvaru 2. p. mn. č.** – **deklinacja męskoosobowa**.

* widzę lektorów – bez lektorów

Tvar **neosobních jmen je roven tvaru 1. p. mn. č.**, tak jako u neživotných jmen – **deklinacja niemęskoosobowa**.

* widzę psy – nasze psy
widzę domy – nasze domy

1.4. TYPY DEKLINACÍ JMEN V POLŠTINĚ V MNOŽNÉM ČÍSLE (TYPY DEKLINACJI IMION W JĘZYKU POLSKIM W LICZBIE MNOGIEJ)

– **deklinacja męskoosobowa** = rodzaj męski rzeczowniki osobowe (např.: ci nowi lektorzy, panowie, nauczyciele)

– **deklinacja niemęskoosobowa // żeńskorzeczowa** = rodzaj męski rzeczowniki nieosobowe, rodzaj żeński, rodzaj nijaki (např.: te nowe psy, domy, kobiety, miasta)

1.5. PODSTATNÁ JMÉNA – 2. p. j. č. (RZECZOWNIKI – DOPEŁNIACZ 1. p.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski	recz. żywotne -a	pana, nauczyciela, konia, psa
	recz. nieżywotne -u ¹	biletu, kraju, płotu stołu
	recz. nieżywotne -a	litra, Krakowa, noża, dworca
żeński	-K + -y	kobiety, rozmowy, ulicy
	-K', k, g, l + -i	babci, dłoni, nogi, ręki
nijaki	-a	miasta, jabłka, pola, morza

△ **Poznámka:**

¹ V polském jazyce neexistuje u neživotných podstatných jmen rodu mužského v 2. p. j. č. žádné přesné pravidlo, které by určovalo užití koncovky **-u** nebo **-a**. Proto je zapotřebí u těchto jmen se naučit i tvar 2. p. j. č.

1.6. **PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 2. p. j. č.**
(PRZYMIOTNIKI – DOPEŁNIACZ 1. p.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski	-ego	bez młodego pana, starego stołu
nijaki		bez dużego okna, długiego pola
żeński	-ej	bez młodej kobiety, czystej ulicy

1.7. **PŘEDLOŽKY UŽÍVANÉ S 2. PÁDEM**
(PRZYIMKI UŻYWANE W DOPEŁNIACZU)

przyimki + trudniejsze przykłady użycia	odpowiedniki w języku czeskim
do idę do lekarza	do, k, na jdu k lékaři
z//ze	z
bez//beze	bez
dla	pro
od	od
obok	vedle
stać obok okna	stát vedle okna
oprócz	kromě
u	u, při

1.8. **PODSTATNÁ JMÉNA – 4. p. j. č.**
(RZECZOWNIKI – BIERNIK 1. p.)

Rodzaj	Sposób tworzenia, końcówka	Przykłady
męski	rzecz. żywotne 4. p. = 2. p.	pana, lekarza, konia, psa, nauczyciela
	rzecz. nieżywotne 4. p. = 1. p.	hotel, dom, pokój, deszcz, uniwersytet
żeński	1. p. -a, -i: -ę	kobietę, ulicę, konferencję, gospodynię ! panią
	1. p. -K: 4. p. = 1. p.	dłoń, mysz, odpowiedź, kość
nijaki	4. p. = 1. p.	lato, morze, jabłko, imię

1.9. **PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 4. p. j. č.**
(PRZYMIOTNIKI – BIERNIK 1. p.)

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
męski	z rzecz. żywotnymi 4. p. = 2. p.	dobrego studenta, pięknego psa, nowego lektora
	z rzecz. nieżywot. 4. p. = 1. p.	dobry hotel, wysoki dom, nowy stół
żeński	-ą	dobrą nauczycielkę, nową łódź
nijaki	4. p. = 1. p.	dobre jabłko, duże miasto

1.10. PŘEDLOŽKY UŽÍVANÉ SE 4. PÁDEM (PRZYIMKI UŻYWANE W BIERNIKU)

przyimki + trudniejsze przykłady użycia	odpowiedniki w jazyku ceskim
przez dzieło napisane przez Sienkiewicza	přes, skrz dílo napsané Sienkiewiczem
po idę po chleb	pro jdu pro chléb
o na tłumaczyć na język polski krople na kaszel	o na; do, proti překládat do polského jazyka kapky proti kašli
za jechać za granicę	za, do jet do zahraničí
w//we jechać w góry	do, v jet do hor
nad jechać nad morze	nad, k jet k moři
pod pod koniec lata	k, ke ke konci léta

2. SKŁADBA (SKŁADNIA)

2.1. TVARY JMEN V POSTAVENÍ PŘEDMĚTOVÉM (FORMY IMION W ROLI DOPEŁNIENIA)

2.1.1. Slovesa přechodná (Czasowniki przechodnie)

Slovesa přechodná jsou **doplňována předmětem většinou ve 4. pádě** – „dopełnienie bliższe”. Jestliže změním činný tvar sloves přechodných na tvar trpný, předmět se stane podmětem.

- * Czytam książkę. (Čtu knížku.)
Książka jest czytana. (Knížka je čtena.)
Napisałem pamiętnik. (Napsal jsem paměti.)
Pamiętnik został napisany. (Paměti byly napsány.)

! U sloves, která jsou v přísudku a vyjadřují „řízení” či „vedení” něčeho, je **předmět v 7. pádě**.

- * Kowalski kierował spółdzielnią. (Kovalský řídil družstvo.)

! Slovesa v záporném tvaru v přísudku a záporné modální konstrukce s infinitivem mají předmět v 2. pádě – tj. **genitiv záporový** (viz 2. lekce).

- * kupuję ser (kupuji sýr)
nie kupuję sera (nekupuji sýr)
wolno karmić zwierzęta (je dovoleno krmit zvířata)
nie wolno karmić zwierząt (není dovoleno krmit zvířata)
zubry można spotkać (je možné potkat zubry)
zubrów nie można spotkać (není možné potkat zubry)

! Jestliže činnost slovesa zasahuje jen částečně daný předmět nebo trvá jen krátkou dobu, předmět vystupuje ve tvaru 2. pádu – tj. v **genitivu partitivním**.

- * kupiłem chleba (koupil jsem chléb//chleba)
wypiłem herbaty (vypil jsem čaj)
pożycz mi klucza (půjč mi klíč)

! Některá přechodná slovesa mají **předmět pouze v 2. pádě**.

- * chcieć – chcę chleba (chci chléb//chleba)
żądać – żądam pieniędzy (žádám peníze)
szukać – szukał klucza (hledal klíč)
słuchać – słuchała muzyki (poslouchala hudbu)
udzielić – udzielił wywiadu (poskytnout rozhovor)
dotykać – dotykam stołu (dotýkám se stolu)

2.1.2. Slovesa nepřechodná (Časovníki nepřechodnie)

Slovesa nepřechodná jsou doplňována předmětem ve 2., 3., 4., 6. a 7. pádě – „dopelnienie dalsze”. Tento předmět se však nemůže stát podmětem.

2. pád: odmawiac pomocy (odmítnout pomoc), pisać do ojca (psát otci)
 3. pád: dać książkę bratu (dát bratrovi knížku), powiedzieć siostrze (řici sestře)
 4. pád: pytać o drogę (ptát se na cestu), grać w karty (hrát karty)
 6. pád: opowiadać o podróży (vyprávět o cestě), służyć w wojsku (sloužit v armádě)
 7. pád: bawić się lalką (hrát si s panenkou), pracować nad wynalazkiem (pracovat na vynálezu)

F GRAMATICKÁ CVIČENÍ ĆWICZENIA GRAMATYCZNE

1. Proszę napisać słowami.

Który jest dzisiaj?

13.10.....	18.02.....
5.09.....	11.01.....
24.12.....	4.04.....

2. Proszę napisać słowami.

- a) Chciałbym zarezerwować pokój od 6.06..... do 2.07.....
 b) Chciałbym zarezerwować apartament od 16.08..... do

1.09.....

- c) Chciałbym zarezerwować pokój od 4.01 do 2.02.....
 d) Chciałbym kupić bilet na 14.05.....
 e) Chciałbym wrócić bilet na 20.03.....
 f) Chciałabym kupić bilet na 28.11.....

3. Wyrazy podane w nawiasach proszę podać w odpowiedniej formie.

- a) Niestety, nie ma już (wolne miejsce).....
 b) Przepraszam, ale nie mam (rezerwacja).....
 c) W motelu „Wanda” dysponują jeszcze (wolny pokój – 1. mn.).....
 d) Muszę zadzwonić do (hotel).....
 e) Ten pokój jest bez (łazienki).....
 f) Chciałabym się spotkać ze (studenci – 1. mn.)..... po południu.
 g) Proszę (klucz)..... do (pokój).....
 h) Mamy kłopoty z (telefon – 1. mn.).....
 i) Proszę bilet na (niedziela).....
 j) Do domu jadę w (sobota).....
 k) W Warszawie jestem od (piątek)..... do (środa).....
 l) Kiedy jest lekcja polskiego? W (środa).....

4. Z rozsypanych wyrazów proszę ułożyć zdania.

- a) Ewa czeskiego jest lektorką.
 b) pokój dziesiątego na zarezerwować chciałabym.

- c) rezerwacji w dzwonię sprawie.
- d) jakaś dla korespondencja mnie jest czy?
- e) czy przepraszam jakieś są pokoje wolne?
- f) w Joanna którym Morska przepraszam pokoju mieszka pani?

G KONTROLNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA KONTROLNE

1. Proszę uzupełnić poniższy tekst.

- a) Pani Joanna (dzwonić)..... do Hotelu „Cracovia”.
- b) Ona chce zarezerwować (pokój) od 19.(07)..... do 20. (08).....
- c) Pani Joanna chciałaby (pokój jednoosobowy)..... z (łazienka i telefon).....
- d) Niestety kurs języka polskiego (zaczynać się)..... wcześniej i pani Joanna (musieć)..... zmienić termin (rezerwacja).....
- e) W Hotelu „Cracovia” nie ma już (wolne miejsca)....., więc ona (telefonować)..... do (motel)..... „Wanda”.
- f) Tam jeszcze jest (jeden wolny pokój)....., Niestety bez (telefon).....
- g) Ten pokój jest w (pawilon)..... numer 3, na (trzecie piętro)..... po (prawa strona).....

2. Proszę przetłumaczyć na język polski następujące zdania.

- a) Nemám byt.
- b) Anna klepe na dveře.
- c) Eva poslouchá hudbu.
- d) Petr zde není

- e) Nechci řídit autobus.
- f) Nevypila jsem kávu.
- g) Hledám Dlouhou ulici.
- h) Neoznačil jsi si jízdenku.

3. Proszę przetłumaczyć na język polski następujący tekst.

- a) Do Polska pojedu s Petrem.
- b) Chceme si prohlédnout Varšavu a Krakov.
- c) Máme rezervovaný pokoj ve studentské koleji.
- d) Ve Varšavě se setkáme s našim lektorem polského jazyka z Prahy.
- e) Od 27.1. do 9.2. budeme v Krakově.
- f) V Krakově chci jít na Wawel a Petr do Muzea Jagellonské univerzity.

4. Co one mówią?

Ⓜ DOPLŃUJÍCÍ TEXT

TEKST UZUPEŁNIAJĄCY

POLSKA – TURYSTYCZNE ABC

Hotele w Polsce oferują dość zróżnicowany standard. Poza znanymi sieciami hoteli (Inter-continental, Marriot, Holiday Inn), można polecić także inne hotele „Orbis”, od dawna nastawione na recepcję gości zagranicznych. Jednym z nich jest i hotel „Unia” w Lublinie.

HOTEL „ORBIS – UNIA”

Hotel „Unia” serdecznie zaprasza Gości z kraju i zagranicy. Hotel położony jest w najpiękniejszej, otoczonej zielenią, spokojnej dzielnicy Lublina. Po drugiej stronie Alei Racławickich, a więc vis a vis hotelu rozciąga się najpiękniejszy miejski – Ogród Saski.

Hotel „Unia” dysponuje 35 pokojami jednoosobowymi, 70 pokojami dwuosobowymi oraz 5 apartamentami. Pokoje wyposażone są w łazienki, aparaty radiowe, telefony a apartamenty w odbiorniki telewizyjne i lodówki. Do dyspozycji Gości – Klub – Czytelnia z prasą krajową i zagraniczną oraz Coctail-Bar.

Przy hotelu czynna jest kawiarnia, w której śniadania wydaje się już od godz. 7.00 rano. W restauracji hotelowej znajduje się 100 miejsc konsumpcyjnych. Doskonała kuchnia poza daniami typowymi dla lokali orbisowskich specjalizuje się w podawaniu dań regionu lubelskiego.

Hotel prowadzi przez całą dobę wymianę walut obcych. Ponadto w hotelu czynny jest sklep Pewex oraz zakład fryzjerski. Przy hotelu znajduje się parking samochodowy oraz postój taksówek.

Urządzenie telexowe do dyspozycji Gości umożliwia szybka

przyjmujemy listownie, telefonicznie i za pośrednictwem telexu – skrót telegraficzny: „Orunia” 84346.

Dojazd z dworca kolejowego trolejbusem, natomiast z PKS autobusem albo trolejbusem.

→ Doba hotelowa trwa do godz. 14.00.

Gwarantujemy komfortowy i spokojny wypoczynek w naszym hotelu.

Inne przedsiębiorstwa turystyczne także prowadzą hotele, ale na ogół o niższym standardzie. Niewątpliwie najtańszymi i najskromniej wyposażonymi miejscami noclegowymi dysponuje Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych.

Niedostatek miejsc noclegowych w najbardziej atrakcyjnych turystycznie miejscowościach sprawia, że podróż bez rezerwacji jest ryzykowna. Asekuracją bywa instytucja pokoi gościnnych. Latem można liczyć na campingi, chociaż w szczycie sezonu bywają przepelnione, a ich poziom odbiega niestety od wymogów europejskich. Zdarza się jednak, że położenie rekompensuje braki.

(viz *Kartka o Polsce*, 1990;
prospekt Hotelu „Orbis-Unia”)

6. LEKCE
(Lekcja szósta)

ZAKUPY, ZAKUPY

A ÚVODNÍ TEXT
TEKST WSTĘPNY

CO NA NIEDZIELNY OBIAD

W piątek rano pani Wesołowska jak zwykle wybrała się na zakupy. Wychodząc z mieszkania spotkała sąsiadkę, panią Centkowską.

W – Dzień dobry!

C – Dzień dobry pani.
Dawno pani nie widziałam! Była pani chora?

W – Tak... Miałam grypę i jeszcze jestem trochę słaba.

C – Idzie pani do mięsnego?

W – Tak. Chcę kupić wędlinę i jakieś mięso na obiad na niedzielę.

C – Ryniakowa mówiła, że w tym małym sklepie na rogu jest piękna wołowina, a kolejka nieduża.

- W – Oj, to muszę tam szybko iść! Zdażę?
 C – Na pewno pani zdaży! Mięso drogie, to ludzie nie kupują tak dużo.
 W – To ja biegnę. Do widzenia pani.
 C – Do widzenia.

Dwie godziny później pani Wesołowska znów spotyka sąsiadkę na podwórku.

- C – No i co? Kupiła pani?
 W – Tak. Prawie godzinę stałam, ale dostałam i wołowe, i nawet parówki.
 C – Po ile teraz parówki?
 W – 14 120 złotych.
 C – Coś podobnego!!!
 W – Tak, tak, 14 120 złotych.
 C – Szła pani przez Studencką?
 W – Tak.
 C – A nie widziała pani, czy ten spożywczy na placu Sikorskiego jest już otwarty? Bo rano był remanent.
 W – Jest już czynny.
 C – Ojej, to ja muszę tam zaraz iść. Skończył mi się cukier!
 W – Kupi mi pani pół kilo sera? Będzie na naleśniki.
 C – Oczywiście. Jak wrócę, to wpadnę do pani na herbatkę.
 W – Zapraszam, zapraszam.

Słowniczek

zakup, -u (m)	nákup, koupě
zwykle	obyčejně, obvykle
wybrać się, -biorę, -bierzesz	odejít, vypravit se
wychodząc (przechodnik přítomný od slovesa vychodzí)	vycházejí, -zejíc, -zejíce zde: vycházejíc (f)
sąsiadka, -i (f)	sousedka
dawno	dávno, dlouho
chory	nemocný, chorý

mięsny = sklep mięsny
 wędlina, -y (f)
 mięso, -a (n)
 obiad, -u (m)
 w tym (6. p. od ten)
 mały
 sklep, -u (m)
 wołowina -y (f) = mięso wołowe
 kolejka, -i (f)
 nieduży
 szybko
 zdażyć, -ę, -ysz
 drogi
 kupować, -puję, -pujesz
bicc biegać, -ę, -niesz
 znów = znowu
 spotykać, -am, -asz
 podwórko, -a (n)
 prawie
 stać, stoje, stoisz
 nawet
 parówka, -i (f)
 ile, ilu (2. p.)
 złoty, -ego (m)
 przez (předložka se 4. p.)
 spożywczy = sklep spożywczy
 plac, -u (m)
 otwarty
 bo
 remanent, -u (m)
 ojej
 cukier, -kru (m)
 pół (neskl.)
 kilo (neskl., n)
 hovor. ke kilogram, -a (m)
 ser, -a (m)
 naleśnik, -a (m)
 wrócić, -ę, -cisz *H*
 wpaść, wpadnę, wpadniesz
 herbatka, -i (f)
 zdrobnělina od herbata, -y (f)
 zapraszać, -am, -asz

maso, uzeniny (název obchodu)
 uzenina
 maso
 oběd
 v tom
 malý
 obchod
 hovězí, hovězí maso
 fronta (čekajících)
 nepříliš velký
 rychle
 stačit
 drahý
 kupovat
 běžet, utíkat
 znova, opět
 potkávat
 dvorek
 skoro, téměř
 stát
 ba, i, ba i, dokonce
 párek
 kolik
 zlotý (peníze)
 přes
 potraviny
 náměstí
 otevřený
 protože, neboť, poněvadž
 inventura
 oj, ach, och, aj
 cukr
 půl, půlka, polovice, polovina
 kilo, kilogram
 sýr, tvaroh
 palačinka
 vrátit se
 zaběhnout (k někomu zajít)
 čaj (doslovně: čajíček)
 zvat

atraktowaci

Związki frazeologiczne

ubi po nakupy
wybrać się na zakupyDawno pani nie widziałam!

W tym sklepie jest piękna wołowina.

Na pewno pani zdąży!¹

To ja biegnę.

-/ dwie godziny później

No i co?

Po ile teraz parówki?

Coś podobnego!

Szła pani przez...?

Bo rano był remanent.

Jest już czynny.

Skończył mi się cukier.

Kupi mi pani pół kilo sera?

Będzie na naleśniki.

Wpadnę do pani na herbatkę.

jít nakoupit // jít na nákup

Dlouho jsem vás neviděla!

V tom obchodě mají pěkné hovězí.

Určitě to stihnete!

Tak já běžím.

o dvě hodiny později

No tak co?

Kolik teď stojí párky?

To není možné.

Šla jste přes...?

Protože ráno měli inventuru.

Už mají otevřeno.

Spotřebovala jsem cukr.

Koupila byste mi půl kila sýra

// tvarohu?

Budu mít na palačinky. // Udělám

// chci udělat palačinky.

Zajdu k vám na čaj.

△ Poznámka:

¹ Obraty s podmětem „pani // pan // państwo” + slovesem ve 3. os. jsou rovnocenné vykání v českém jazyce.

* Była pani chora?

A nie widziała pani.

Cvičení

(Ćwiczenia)

1. Tak czy nie? Proszę odpowiedzieć całym zdaniem.

- Pani Centkowska miała grypę.
- W sklepie na Studenckiej jest jeszcze remanent.
- Ludzie kupują dużo mięsa.
- W sklepie na placu Sikorskiego jest kolejka. *nie ma!*
- Pani Centkowska chce pół kilo sera. *pół kila - arch. wazy kilo - zawsze albo*

2. Jak to można powiedzieć w Pana // Pani języku?

- Dawno pani nie widziałam.
- Skończył mi się cukier.
- W tym małym sklepie na rogu jest piękna wołowina.
- Po ile teraz parówki?
- Coś podobnego!
- Wpadnę do pani na herbatkę.
- Na pewno pani zdąży.
- Rano był remanent.

3. Proszę uzupełnić.

- ... piątek pani Wesołowska wybrała się ... zakupy.
- Chcę kupić wędlinę i jakieś mięso ... obiad ... niedzielę.
- ... małym sklepie ... rogu jest remanent.
- Kupi mi pani pół kilo sera? Będzie ... naleśniki.
- Wpadnę ... pani ... kawę.

ⓑ KONVERZACE
KONWERSACJA

ROBIMY ZAKUPY

I. Pani Wesołowska była nie tylko w sklepie mięsnym. Po drodze robiła też inne zakupy. Najpierw w kiosku „Ruchu”.

Wesołowska – Dzień dobry.
Proszę 10 biletów tramwajowych, paczkę Klubowych, zapalki i Gazetę.

Sprzedawca – Proszę... bilety, papierosy, zapalki, ale Wyborczej już nie ma.

Wesołowska – Nie ma? No to niech będzie Krakowska.

Sprzedawca – Płaci pani 18 700 złotych.

Wesołowska – Proszę.

Słowniczek

nie tylko
po drodze
też

inny

kiosk, -u (m)

Ruch, -u (m)

paczka, -i (f)

Klubowe (papierosy)

zapalka, -i (f)

Gazeta (Wyborcza) 128

papieros, -a (m)

Krakowska (= Gazeta Krakowska)

placić, -cę, -cisz

nejenom, nejen
cestou, po cestě
také, rovněž, též
jiný

kiosk

zde: stánek s novinami, tabákem,
drogistickým zbožím atd.

balíček, krabička

značka cigaret

zápalka, sirka

jeden z deníků

cigareta

jeden z místních deníků

platit

Związki frazeologiczne.

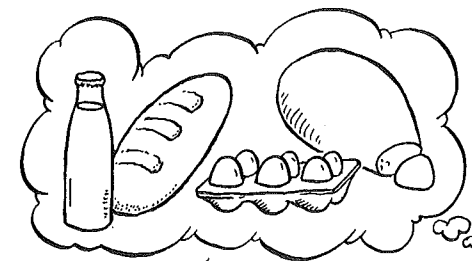
robimy zakupy
No to niech będzie...

jdeme na nákup // nakupujeme
Dobře tak mi dejte...

II. Potem pani Wesołowska robi zakupy w sklepie spożywczym.

Ekspedientka – Proszę, co dla pani?

Wesołowska – Proszę butelkę mleka, jeden chleb, 10 jajek i ser biały.

Ekspedientka – Czy coś jeszcze?

Wesołowska – Słoik dżemu.

Ekspedientka – Malinowego czy truskawkowego?

Wesołowska – Malinowego.

Ekspedientka – Płaci pani 25 463 złote.

Słowniczek

butelka, i (f)

mleko, -a (n)

jeden

chleb, -a (m)

jajko, -a (n)

ser biały

słoik, -u (m)

dżem, -u (m)

malinowy

truskawkowy

láhev

mléko

jeden

chléb

vajíčko

tvaroh

sklenice (zavařeniny, kompotu)

džem

malinový

jahodový (ze zahradních jahod)

III. Idzie również na targ.

Wesołowska – Proszę kilo ziemniaków, pięć jabłek i trzy pomidory.

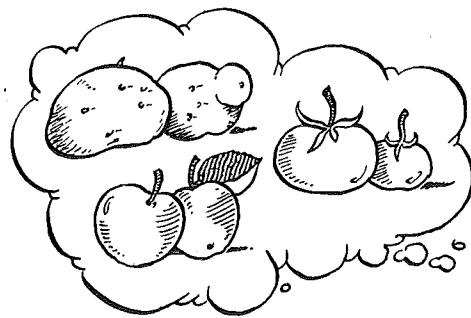
Sprzedawca – Już... 15 342 złote.

Wesołowska – Proszę.

Sprzedawca – Oj... nie ma pani drobnych, bo nie mam wydać???

Wesołowska – Zaraz poszukam... Proszę.

Sprzedawca – Dziękuję.

Słowniczek

również	také, rovněž
targ, -u (m)	trh
ziemniak, -a (m)	brambor
jablko, -a (n)	jablko
pomidor, -a (m)	rajské jablíčko, rajče
wydać, -am, -asz	vydat, zde: vrátit na zpět (peníze)
poszukać, -am, -asz	jít hledat, zde: podívat se (ve smyslu najít)

Związki frazeologiczne

Nie ma pani drobnych, bo nie mam wydać? Nemáte drobné? Nemám na zpátek.

? INFORMACE INFORMACJE

Zakupy

1. Ježeli nie wiemy, czy dany towar jest w sklepie, używamy pytania typu:

- * Czy jest chleb? (Máte chléb?) – Tak, jest.
- Czy są parówki? (Máte párky?) – Nie, nie ma.

2. Ekspedientka podając zamawiany towar, pyta o inne rzeczy, które chcemy kupić i mówi:

- * Czy coś jeszcze? (Ještě něco?)
- Czy to już wszystko? (To je vše?)

3. Ježeli nie chcemy kupować już nic więcej, mówimy:

- * To wszystko. (To je všechno.)
- Dziękuję, to wszystko. (Děkuji, to je všechno.)

4. Chcąc kupić towar, mówimy:

- * Proszę chleb, masło, cukier i kawę. (Chtěla bych...)

5. O cenę pytamy:

- * (Ile kosztuje cukier?) (Kolik stojí cukr?)
- Po ile (jest)¹ cukier? (Kolik stojí cukr? // Za kolik máte cukr?)
- Po ile (są) parówki (Kolik stojí párky? // Za kolik máte párky?)
- W jakiej cenie (są) te parówki? (Kolik stojí ty párky? // Za kolik máte ty párky?)

△ Poznámka:

¹ Sloveso „být“ je v hovorovém stylu velmi často vynecháváno.

© SLOVNÍ ZÁSoba

SŁOWNICTWO

1. OBCHODY (SKLEPY)

– sklep spożywczy (potraviny):

mleko, masło, margaryna (margarín), olej, śmietana, twaróg (tvaroh), ser biały (tvrdý tvaroh), ser żółty (tvrdý sýr), ser topiony (tavený sýr), jogurt, jajko (vajíčko), chleb, bułka (houska), dżem, cukier, herbata, kawa, czekolada, kasza gryczana (pohanková kaše), kasza jaglana (jáhelná kaše), kasza manna (krupice), płatki owsiane (ovesné vločky), sól, makaron (makaróny, nudle), mąka (mouka);

– nabiał (mlékárna) – patrz sklep spożywczy;

– pieczywo (pečivo):

rogalik (rohlík), chleb biały (světlý chléb), chleb ciemny (tmavý chléb), chleb razowy (žitný chléb), bułka świeża (čerstvá houska), bułka czerstwa (stará houska), drożdżówka (kynuté pečivo, koláč), babka (bábovka), pączek (kobliha);

– sklep warzywniczy (zelenina):

jarzyny (zelenina):

pomidor, ogórek (okurka), groch (hrách), fasola (fazole), burak (ćwikłowy) (červená řepa), cebula, kapusta (zelí), kapusta włoska (kapusta), ziemniak (brambor), pietruszka (petržel), marchewka (mrkev), seler (celer), por, sałata (hlávkový salát);

owoce (ovoce):

jabłko, gruszka, śliwka (slíva, švestka), truskawka (zahradní jahoda), poziomka (lesní jahoda), czereśnia (třešeň), porzeczką (rybíz), malina, pomarańcza (pomeraň), banan, cytryna (citrón);

jabłko: kowal

– sklep mięsny (maso), wędliny (uzeniny):

mięso wołowe = wołowina (hovězí), mięso wieprzowe = wieprzowina (vepřové), mięso cielęce = cielęcina (telecí), mięso baranie = baranina (skopové), mięso jagnięce (jehněčí), wątroba (vnitřnosti, játra), flaki (dršťky), nerki (ledvinky), kielbasa (salám), parówka (párek), szynka (šunka), baleron (rolovaná šunka), polędwica (svíčková, druh uzeniny z vepřového masa), drób (drůbež), kura (slepice), kurczak (kuře), gęś (husa), kaczka (kachna), indyk (krocán);

– cukiernia // ciastkarnia (cukrárna):

sernik (tvarožník), piernik (perník), tort (dort), placek z makiem (makový koláč), herbatniki (sušenky);

– kwaciarnia (květinářství):

kwaciarnia: kwiaty, uctw
róza, goździk (karafiát), frezja, tulipan, żonkil (žlutý narcis), narcyz (bílý narcis), rośliny doniczkowe (pokojové rostliny), doniczka (květináč). *peřina*

© SITUACNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Proszę odegrać scenki z cyklu „Robimy zakupy”.

2. Proszę uzupełnić dialogi.

- a) Sklep spożywczy *czy pani sobie zjazy?*
 - Dzień dobry. Co..... *Ma pani?*
 - Proszę.....
 - Niestety..... nie ma.
 - A czy jest.....
 - Biały czy... *Włoski?*
 - Czy to.....
 - Tak.....
- b) Sklep jarzynowy
 - Proszę 1 kilogram....., 2 kilogramy..... i.....
 - Czy coś.....
 - Nie..... Ile.....
 - złotych
 - Proszę.
- c) Sklep mięsny
 - Przepraszam czy są.....?
 -
 - kosztuje kilogram?
 -
 - Proszę.
- c) Sklep mięsny
 - Przepraszam czy są.....?
 -
 - kosztuje kilogram?
 -
 - A czy..... jest?
 - Niestety.....
 - To proszę tylko..... Ile.....?
 - złote.
- d) Kiosk „Ruchu” *republicany*
 - Proszę 10..... i.....

- Nie, proszę jeszcze..... *zapłaciła*
 - Płaci..... *zapytała*
 - Proszę.
 - A może ma..... drobne, bo nie mam.....
 - Tak,..... *ma*
 - Proszę, tu jest... *ma papierowo pudel*
useta - abych
3. X idzie do sklepu spożywczego i chce zrobić zakupy na śniadanie. Y gra rolę ekspientki/ekspienta.
4. Z ma urodziny i idzie do cukierni. Kupuje 10 różnych ciastek. Y gra rolę sprzedawcy/sprzedawcy.
5. Y robi zakupy na targu. Kupuje 1 kg pomidorów, ziemniaków i 2 kg jabłek. X jest sprzedawcą.
6. Y chce kupić w kiosku gazetę. X (sprzedawca) pyta, jaką gazetę, Y prosi Dziennik i Krakowską. Y kupuje też pastę do zębów i tygodnik „Film”. *by podać imię*
7. Pani X robi zakupy w sklepie mięsnym na niedzielny obiad. Y jest sprzedawcą. *nie podać imię*
8. X ma imieniny, razem z Y przygotowują listę (seznam) zakupów.
9. Y chce kupić kawę i wino wytrawne (přírodní víno). X (ekspientka) mówi, że jest Cabernet i Rebenschoppen. Y wybiera Cabernet.

GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. JMÉNA (IMIONA)

1.1. PODSTATNÁ JMÉNA – 1. p. mn. č. (RZECZOWNIKI – MIANOWNIK 1. mn.)

1.1.1. Deklinace „żeńskorzeczowa” (Deklinacja żeńskorzeczowa)

Rodzaj	Rzeczowniki twar-dotematowe		Rzeczowniki mięk-kotematowe	
	końcówka	przykłady	końcówka	przykłady
męski nieosobowy	-y//po -k, -g: -i	stoły, psy, pomniki, pociągi	-e	hotele, konie, kraje, klucze, oleje
żeński	rzeczowniki zakończone na samogłoskę			
	-y//po -k, -g: -i	kobiety, drogi, siostry, książki	-e	panie, ulice, ziemie, babcie, cebule
	rzeczowniki zakończone na spółgłoskę			
			-i// -y	nici, rzeczy
-e			wsie, noce	
nijaki	-a	okna, lata	-a	poła, morza

1.1.2. Deklinace „męskoosobowa” (Deklinacja męskoosobowa)

Końcówka	Typ deklinacji	Przykłady
-i	rzecz. twar-dotematowe	chłop – chłopci, student – studenci, Czech – Czesi
-y	rzecz. twar-dotematowe na -k, -g, -r rzecz. mięk-kotematowe na -c	Polak – Polacy, Norweg – Norwedzy, aktor – aktorzy; chłopiec – chłopcy, Niemiec – Niemcy
-e	rzecz. mięk-kotematowe	nauczyciel – nauczyciele, lekarz – lekarze
<i>niezjednoczone męskoosobowe</i> -owie	bez rozróżnienia wyrazy mające ! znaczenie godnościowe	pan – panowie, ojciec – ojcowie, syn – synowie, król – królowie, Belg – Belgowie, Arab – Arabowie

! Před -i, -y dochází ke střídání (alternacím) souhlásek na konci kmene (způsob střídání viz 2. lekce).

* Slovák – Slovacy, biolog – biologdy, redaktor – redaktorzy, delegat – delegaci aj.

! K alternacím souhlásek nedochází u jmen, jejichž kmen je zakončen na -c.

* krawiec – krawcy (krejčí), głupiec – głupcy aj.

1.2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 1. p. mn. č. (PRZYMIOTNIKI – MIANOWNIK 1. mn.)

Deklinacja	Końcówka	Przykłady
męskoosobowa	-i// -y	stary człowiek + starzy ludzie, nowy sąsiad – nowi sąsiedzi, wesoly chłopiec – weseli chłopcy
żeńskorzeczowa	-e	duży pies – duże psy miła studentka – miłe studentki wygodne mieszkanie – wygodne mieszkania

Koncovka -i // -y způsobuje většinou souhláskové změny (alternace) na konci tématu přídavného jména (způsob střídání viz 2. lekce).

1.3. PODSTATNÁ JMÉNA – 5. p. j. č. (RZECZOWNIKI – WOŁACZ 1. p.)

Rodzaj	Sposób tworzenia, końcówka	Przykłady
męski	= 6. p.	profesorze!, nauczycielu!, sąsiedzie!, lekarzu!
	1. p. -ec: -cze	ojciec – ojczel!, chłopiec – chłopczel!, głupiec – głupczel! <i>głupiec</i>
		! panie!, Boże! <i>panie mowa!</i> 11.
żeński	niektóre rzecz. 1. p. -a: -o	matko!, żono!, duszo!, ziemiolo!, dziewczyno!, kobieto!, ojczyzno!
	niektóre rzecz. miękkotem. ¹ -u	ciociu!, mamusiu!, Zosiu!, Marysiu!, babciu!, Kasiu!, Krysiu!, Małgosiu! <i>mamusiu!</i>
	1. p. -i: = 1. p.	pani!, gospodyni! <i>panie mowa!</i> <i>panie!</i>
	1. p. -K: = 2. p.	wsi!, młodzieży!, nocy!, <i>miłodziży! bogini!</i>
nijaki	= 1. p.	morze!, miasto!, niebo!

Pátý pád má v jazyce pouze expresivní funkci, neplní funkci syntaktickou.

V mluvených projevech, zejména mezi mládeží, se užívá v této funkci velmi často tvar 1. p.

△ Poznámka:

¹ Koncovku -u mají zejména podstatná jména rodu ženského, která jsou **zdrobnělá**. Ostatní mají většinou koncovku -o.

1.4. PODSTATNÁ JMÉNA – 5. p. mn. č. (RZECZOWNIKI – WOŁACZ 1. mn.)

Ve všech rodech je 5. p. mn. č. = 1. p. mn. č.

* panowie!, dziewczyny!, miasta!

2. SLOVESA (CZASOWNIKI)

2.1. MINULÝ ČAS ZPŮSOBU OZNAMOVACÍHO (CZAS PRZESZŁY TRYBU OZNAJMUJĄCEGO)

Tvary minulého času oznamovacího způsobu jsou tvořeny od kmene minulého.

– infinitiv (bezokolicznik): spotkać

Osoba	Liczba pojedyncza		
	koniugacja r. męskiego	koniugacja r. żeńskiego	koniugacja r. nijakiego
1.	spotka -ł -em	spotka -ła -m	
2.	spotka -ł -eś	spotka -ła -ś	
3.	spotka -ł	spotka -ła	spotka -ło

Osoba	Liczba mnoga	
	koniugacja męskoosobowa	koniugacja żeńskorzeczowa
1.	spotka -li -śmy	spotka -ły -śmy
2.	spotka -li -ście	spotka -ły -ście
3.	spotka -li	spotka -ły

2.1.1. Samohláskové alternace ve tvarech sloves v minulém čase (Alternacje samogłoskowe w formach czasowników w czasie przeszłym)

Alternace a//e

U většiny sloves, která mají **infinitiv zakončený na -eć** a u sloves **jeść, znaleźć, usiąść**: *usiąde*

– ve tvarech **množného čísla rodu mužského osobního je před souhláskou -l- samohláska -e- v kmeni:**

* oni mieli

– v ostatních tvarech je **před souhláskou -l- samohláska -a- v kmeni:**

* on miał, ona miała; one miały.

Alternace ą//ę

U sloves, která mají **infinitiv zakončený na -ać**:

– ve tvarech **jednotného čísla rodu mužského je samohláska -ą- v kmeni:**

* on wziął

– v ostatních tvarech je **samohláska -ę- v kmeni:**

* ona wzięła; oni wzięli, one wzięły.

Alternace o//ó

U sloves **pomóc, móc**

– ve tvarech **3. os. j. č. rodu mužského je -ó- v kmeni:**

* on pomógł

– v ostatních tvarech je **samohláska -o- v kmeni:**

* ona pomogła; oni pomogli, one pomogły.

Alternace o//ó//e

Např. u slovesa **pleść, nieść**

– ve tvarech **3. os. j. č. rodu mužského je samohláska -ó- v kmeni:**

* on niósł

– ve tvarech **množného čísla rodu mužského osobního je samohláska -e- v kmeni:**

* oni nieśli

– v ostatních tvarech je **samohláska -o- v kmeni:**

* je niesł; ona niesła; one niesły

2.2. VID (ASPEKT)

Nedokonavé sloveso (czasownik niedokonany)	Dokonavé sloveso (czasownik dokonany)
a) činnost, která stále trvá	a) činnost, která byla již skončena
b) činnost, která se opakuje	b) jednorázová činnost
* gotować, kupować, pić, prosić	* ugotować, kupić, wypić, poprosić

2.3. BUDOUCÍ ČAS OZNAMOVACÍHO ZPŮSOBU (CZAS PRZYSZŁY TRYBU OZNAJMUJĄCEGO)

2.3.1. Budoucí čas nedokonavých sloves (Czas przyszły czasowników niedokonanych)

Způsob tvoření:

osobní tvar pomocného slovesa „być” v budoucím čase

+ infinitiv slovesa významového // přičestí minulé činné (s příponou -ł) slovesa významového

Osoba	Liczba pojedyncza
1.	będę pracować // będę pracował // -ła
2.	będziesz pracować // będziesz pracował // -ła
3.	będzie pracować // będzie pracował // -ła // -ło

Osoba	Liczba mnoga
1.	będziemy pracować // będziemy pracowali // -ły
2.	będziecie pracować // będziecie pracowali // -ły
3.	będą pracować // będą pracowali // -ły

- * Jutro będę pracować w domu.//
Jutro będę pracował// -ła w domu.

2.3.2. Budoucí čas dokonavých sloves (Czas przyszły czasowników dokonanych)

Dokonavá slovesa netvoří zvláštní tvary pro budoucí čas.
Tvar přítomného času má význam budoucího času.

- * Půjdu do Muzeum Narodowego.
Kupię ci nowe buty.

čas pryszlyj pryszlyj

3. SKLADBA (SKŁADNIA)

3.1. VYJÁDRĚNÍ KONSTRUKCE „NIE MA” V MINULÉM A BUDOUCÍM ČASE (FORMA KONSTRUKCJI „NIE MA” W CZASIE PRZESZŁYM I PRZYSZŁYM)

Czas przeszły	Czas teraźniejszy	Czas przyszły
nie było + 2. p.	nie ma + 2. p.	nie będzie + 2. p.
nie było wody (nebyła voda)	nie ma wody (není voda)	nie będzie wody (nebude voda)
Nie było Piotra w domu. (Petr nebył doma.)	Nie ma Piotra w domu. (Petr není doma.)	Nie będzie Piotra w domu. (Petr nebude doma.)

F GRAMATICKÁ CVIČENÍ

ĆWICZENIA GRAMATYCZNE

1. Proszę zamienić według wzoru.

Wzór: Jest chleb. Nie ma chleba.

- a) Proszę czekoladę. Nie.....

- b) Była kapusta. Nie.....
c) Proszę biały ser. Nie.....
d) Będzie sok pomarańczowy. Nie.....
e) Do picia była woda
z sokiem. Nie.....
f) Będzie kawa z mlekiem. Nie.....
g) Czy jest cebula? Nie.....

2. Proszę zamienić na czas przeszły.

- a) Ewa czyta gazetę.
b) Mam grypę.
c) Jest piękna wołowina.
d) Basia kupuje sukienkę.
e) Marek idzie do sklepu.
f) Konferencja zaczyna się wcześniej.
g) Muszę zadzwonić do Magdy.
h) Jesteśmy w sekretariacie filologii polskiej.
i) Rozmawiają z Piotrem i z Markiem.
j) Wpadnę do Marii.
k) Mieszkają w Paryżu.
l) Mamusia robi po drodze zakupy.
m) Zapłacisz za wszystko?
n) Już nie ma pomidorów.

3. Proszę czasowniki w zdaniach w ćwiczeniu nr 2 zamienić na czas przyszły.

4. Z dialogów lekcji 4 i 5 proszę wypisać wszystkie rzeczowniki i utworzyć ich mianownik 1. mn.

5. Proszę wstawić właściwą formę właściwego czasownika.

- a) Wczoraj cały dzień (robić, zrobić) zakupy.
b) Zwykle (jeść, zjeść), obiady w domu, ale jutro (jeść, zjeść) w restauracji.
c) Co Marek robi? (Pisać, napisać) listy do rodziny.

- d) Chciałbym (rezerwować, zarezerwować) pokój na szesnastego lutego.
 e) Jutro (dzwonić, zadzwonić) do domu.
 f) Muszę (kupić, kupować) mięso na obiad.

G KONTROLNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA KONTROLNE

1. Proszę wstawić poprawną formę imion.

- a) W (niedziela) mam urodziny.
 b) Muszę coś upiec i coś ugotować. W (sobota) pójdę (zakupy)
 c) W (sklep mięsny) kupię 1 kilogram (kielbasa), 1/2 kilo (szynka) i 4 (parówka)
 d) W (sklep spożywczy) kupię (jajko - l. mn.), słoik (dżem), 1 kg (ser żółty), (masło), 2 kg (cukier) i paczkę (kawa)
 e) Potem pójdę do (sklep jarzynowy) po (1 kg, jabłko), (1 kg, gruszka), (2 kg, pomidor)
 f) Muszę też kupić (marchewka) i (kalafior)

2. Proszę utworzyć wołacz l. p. od imion podanych w nawiasie.

- a) (Marysia), proszę cię o klucz od pokoju!
 b) Telefon do pana, (pan Piotr)
 c) Pani (Anna), mam do pani sprawę!
 d) Drogi (ojciec)!
 e) Najdroższa (babcia)!
 f) Moje drogie (dziecko)!

3. Proszę przetłumaczyć na język polski.

- a) Obyčejně nakupují v pátek odpoledne.
 b) Nejprve jdu do masny. Kupuji 1 kg vepřového masa na neděli.
 c) Na trhu kupují mrkev, zelí, petržel, salát a brambory.
 d) Musím koupit i jablka, hrušky a švestky.
 e) Potraviny jsou blízko na rohu.
 f) Tam kupujeme mléko, máslo, vajíčka, chléb, tvrdý sýr a tavený sýr, mouku a cukr.
 g) Domů se vždy vracím také se zákusky a květinami.

4. Co można kupić w sklepie spożywczym, jarzynowym, mięsnym? Co można kupić w cukierni, kwaciarni?

5. Co oni mówią?

Ⓜ DOPLŃUJÍCÍ TEXT

TEKST UZUPEŁNIAJĄCY

KUCHNIA STAROPOLSKA

Kuchnia polska od niepamiętnych lat odznaczała się niezwykle bogactwem i różnorodnością. Nic dziwnego, samo położenie geograficzne Polski powodowało, że krzyżowały się tutaj szlaki handlowe z Północy na Południe i ze Wschodu na Zachód.

Wschód – nauczył nas jadania wspaniałych, lecz tuczających słodczy, Północ – nauczyła nas lubić śledzie i inne ryby morskie, z Południa i z Zachodu przysły do nas rzymskie specjały, bo kiedyś właśnie potężny Rzym był kolebką dobrej kuchni. Wszystkie te nowinki kulinarne znajdowały u nas doskonały grunt, bo Polacy zawsze lubili „obficie stoły” albowiem tak mężczyźni, jak i kobiety to wyrafinowani smakosze. Dziś w naszej kuchni panuje (choć jeszcze nie wszędzie) racjonalne żywienie, ale kiedyś kuchnia polska była bardzo obfita. Na przykład na Wielkanoc stoły uginały się dosłownie pod stołem mięsiwa, wędlin, szynki, kiełbas, różnych dań w galarecie z mięsa, ryb, drobiu... Jadano bardzo wiele dziczyzny, tak zwierzyny, jak i ptactwa, dużo ryb rzecznych i z jezior, a małe ogródki, tzw. wirydarzyki były od wieków pełne rozmaitych zielonych przypraw.

Na Boże Narodzenie tradycja nakazywała podawać 12 dań, wszystkie postne, a na koniec jeszcze ciasta, bakalie i słodczy.

Od XII wieku Gdańsk stał się niemal Mekką, do której statki wwoziły korzenie i inne luksusy z egzotycznych krajów, a wywoziły z Polski ziarno i mąkę. W tym czasie kuchnia gdańska zastąpiła w świecie głównie z dziczyzny (tury, łosie, sarny, jelenie, dziki, niedźwiedzie, bobry, zające i dzikie ptactwo), z piwa, ryb, a wreszcie ciast. Od XVI w. także ze słynnej wódki – „Goldwasser”.

W XIV wieku Polska zastąpiła również piernikami toruńskimi. Toruń, Bazylea i Norymberga, to były w średniowieczu słynne miasta „piernikowe”, gdzie zresztą do dziś wypieka się niektóre pierniki wg receptur sprzed 6 wieków.